

РЕЦЕНЗІЯ

начальника кафедри теорії, методики та організації фізичної підготовки і спорту навчально-наукового інституту фізичної культури та спортивно-оздоровчих технологій, кандидата педагогічних наук, доцента Вербина Назарія Борисовича на дисертацію Шостака Романа Григоровича “Формування управлінської компетентності майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту Збройних сил України”, подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 01 – “Освіта/Педагогіка” за спеціальністю 011 – “Освітні, педагогічні науки”

Актуальність теми дисертаційного дослідження “Формування управлінської компетентності майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту Збройних сил України” є очевидною і обумовлена рядом факторів.

Перш за все, це зумовлено необхідністю підготовки кваліфікованих фахівців у сфері фізичної культури і спорту для Збройних сил України. Фахівці зазначено напрямку є ключовими в організації та проведенні фізичного виховання та підготовки військовослужбовців, які мають бути готовими до виконання важких фізичних завдань.

Другим важливим аспектом є постійна зміна умов, в яких діють Збройні сили України. Це вимагає високої гнучкості та адаптивності в управлінській діяльності, а також здатності швидко навчатися і засвоювати нові методики та технології. Також не можна знехтувати і соціальним аспектом. Формування управлінської компетентності майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту є необхідним для покращення стану здоров'я військовослужбовців, попередження професійних захворювань, а також для покращення морально-психологічного клімату в колективі.

Обрана тема роботи спрямована на подолання суперечностей в управлінській підготовці майбутніх офіцерів – начальників фізичної культури і спорту між необхідністю цілеспрямованого формування управлінської компетентності у майбутніх офіцерів – фахівців із фізичної культури і спорту ЗС України та недостатньою обґрунтованістю педагогічних умов її формування;

між необхідністю організаційно-педагогічного забезпечення формування у майбутніх офіцерів – начальників фізичної підготовки та спорту управлінської компетентності у процесі їх професійної підготовки та відсутністю педагогічної моделі її формування у ВВНЗ, як педагогічної умови; між необхідністю методичного забезпечення формування управлінської компетентності майбутніх офіцерів – начальників фізичної підготовки та спорту та недостатньою розробленістю методики її формування; між необхідністю об'єктивного оцінювання рівнів сформованості управлінської компетентності майбутніх офіцерів – фахівців фізичної культури і спорту ЗС України та недостатньою розробленістю відповідних критеріїв та показників.

Отже, дане дослідження є важливим кроком на шляху до покращення системи підготовки фахівців у сфері фізичної культури і спорту для Збройних сил України, а також до розвитку управлінської компетентності цих спеціалістів.

Тему дисертаційної роботи узгоджено з Міжвідомчою радою з координації досліджень у галузі освіти, педагогіки і психології при Національній академії педагогічних наук України (протокол № 5 від 30.11.2020 року) та затверджено вченою радою Національного університету оборони України імені Івана Черняховського (протокол № 10 від 28.10.2019 року та протокол № 10 від 28.09.2020 року). Дисертація виконана відповідно до науково-дослідних робіт Національного університету оборони України імені Івана Черняховського на теми “Розвиток військово-прикладних навичок та стресостійкості військовослужбовців засобами крос фіту” (державний реєстраційний номер 0121U111766) та “Удосконалення нормативних основ фізичної підготовки військовослужбовців Збройних сил України та фізичного виховання допризовної молоді для забезпечення фізичної готовності до виконання завдань служби” (державний реєстраційний номер 0119U001816)

Ступінь обґрунтованості, достовірності і наукової новизни основних наукових положень, сформульованих у дисертації свідчать про структурованість та логічність роботи, яка повністю відповідає вимогам і складається з анотацій українською та англійською мовами, вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних

висновків, списку використаних джерел (232 найменувань, із них 37 – закордонних) та додатків.

Дисертант чітко обґрунтовує вибір теми дослідження, завдання, що сформульовані відповідно поставленої мети, об'єкт та предмет дослідження, а також комплекс використаних взаємопов'язаних методів: теоретичні: аналіз та узагальнення вітчизняної та зарубіжної науково-педагогічної літератури та нормативно-правової бази з проблеми дослідження – для з'ясування стану дослідженості проблеми дисертації відповідно до її предмета та дослідницьких завдань; синтез, узагальнення, систематизація та конкретизація – для визначення сутності поняття “управлінська компетентність”, обґрунтування педагогічних умов формування управлінської компетентності офіцерів майбутніх – начальників фізичної підготовки і спорту військових частин та удосконалення критеріїв і показників діагностування її сформованості; структурно-функціональний і порівняльно-аналітичний методи – для систематизації напрацьованих із теми дослідження; емпіричні: анкетування, опитування, тестування та самооцінювання – для визначення сучасного стану сформованості управлінської компетентності майбутніх офіцерів – начальників фізичної підготовки і спорту військових частин; педагогічне моделювання – для побудови педагогічної моделі формування управлінської компетентності майбутніх офіцерів – фахівців фізичної культури і спорту ЗС України у процесі професійно-педагогічної підготовки у ВВНЗ; педагогічний експеримент (констатувальний і формувальний етапи) – для перевірки результативності спроектованої педагогічної моделі формування управлінської компетентності майбутніх офіцерів – фахівців фізичної культури і спорту ЗС України у процесі їх професійно-педагогічної підготовки у ВВНЗ; статистичні: метод математичної статистики – критерій Вілкоксона, що застосовувався для опрацювання отриманих статистичних даних педагогічного експерименту та відповідно підтвердження/спростування статистичної/наукової гіпотези дослідження.

Найбільш вагомими результатами дисертаційного дослідження Шостака Романа Григоровича є:

вперше: обґрунтовано педагогічні умови формування управлінської компетентності майбутніх офіцерів – фахівців із фізичної культури і спорту Збройних сил України у процесі професійно-педагогічної підготовки; з'ясовано

сутність управлінської компетентності майбутніх офіцерів – фахівців із фізичної культури і спорту Збройних сил України;

удосконалено: зміст поняття «управлінська компетентність майбутніх офіцерів – фахівців із фізичної культури і спорту Збройних сил України»; професійно орієнтовану модель формування управлінської компетентності майбутніх офіцерів – фахівців із фізичної культури і спорту Збройних сил України у процесі їх професійно-педагогічної підготовки у ВВНЗ; критерії та показники оцінювання сформованості управлінської компетентності майбутніх офіцерів – фахівців із фізичної культури і спорту Збройних сил України;

дістало подальшого розвитку методика формування управлінської компетентності майбутніх офіцерів – фахівців із фізичної культури і спорту Збройних сил України у процесі вивчення професійно орієнтованих і військово-спеціальних дисциплін.

Повнота викладення результатів наукових досліджень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, в опублікованих працях. Аналіз публікацій Шостака Р. Г. засвідчив їхню відповідність вимогам до оприлюднення результатів дисертацій. Основні наукові положення дисертаційного дослідження опубліковано в 15 наукових працях, серед яких: 1 стаття в періодичному науковому виданні зарубіжної держави, яка входить у міжнародну наукометричну базу Scopus, 1 колективна монографія, 3 статті у наукових фахових періодичних педагогічних виданнях України, 1 стаття в періодичному науковому виданні зарубіжної держави, яка входить до Організації економічного співробітництва та розвитку та/або Європейського Союзу; 1 свідоцтво про реєстрацію авторського права на Авторські тестові завдання “Теоретична підготовленість фахівців фізичної культури і спорту Збройних сил України до професійної діяльності”. Матеріали дисертації висвітлено та обговорено на 9 міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях.

Практичне значення отриманих в ході дослідження результатів виявляється у їхньому застосуванні в військово-освітньому процесі, що має на меті розвиток управлінських здібностей майбутніх офіцерів, спеціалістів у сфері фізичної культури і спорту Збройних Сил України в рамках навчального

процесу вищих військових навчальних закладів.

Результати дисертаційного дослідження Шостака Р. Г. можуть бути корисними у процесі військово-професійної підготовки майбутніх офіцерів різних спеціальностей, адаптуючи їх до конкретних обставин та особливостей майбутньої військово-професійної діяльності як активних учасників різних рівнів військового керування.

Зміст і структура роботи відповідають основним положенням дисертаційного дослідження.

У *першому розділі* ретельно проаналізовано наукову літературу щодо формування управлінської компетентності майбутніх офіцерів – фахівців із фізичної культури і спорту ЗС України як наукової проблеми, результати засвідчили існування потреби у запровадженні ефективних змін для підготовки майбутніх управлінців фізичної культури і спорту; здійснено теоретичний аналіз категоріально-поняттєвого апарату педагогічної складової формування управлінської компетентності майбутніх офіцерів – фахівців із фізичної культури і спорту ЗС України; визначено структуру управлінської компетентності майбутніх офіцерів – начальників фізичної підготовки і спорту військових частин.

У *другому розділі* дисертантом були визначені чотири педагогічні умови на основі аналізу наукових праць та застосування результатів методу експертної оцінки. Вдосконалено існуючі моделі формування професійної компетентності офіцерів, було створено професійно-орієнтовану модель формування управлінської компетентності майбутніх офіцерів – фахівців із фізичної культури і спорту, в рамках професійно-педагогічної підготовки в вищих військових навчальних закладах. Удосконалена методика формування управлінської компетентності майбутніх офіцерів, що спеціалізуються в області фізичної культури та спорту Збройних сил України. Критерії та показники для діагностики сформованості управлінської компетентності майбутніх офіцерів – фахівців із фізичної культури і спорту, були уточнені.

У *третьому розділі* було проведено дослідження, щодо формування управлінської компетентності майбутніх офіцерів – фахівців з фізичної культури

та спорту. Дослідження включало підготовчий, реалізаційний та узагальнювальний етапи згідно з програмою експериментальної роботи. Результати дослідження засвідчили позитивну динаміку у формуванні управлінської компетентності у всіх респондентів на формувальному етапі педагогічного експерименту.

Дискусійні положення та зауваження. Позитивно оцінюючи дисертаційне дослідження Шостака Р. Г., вважаємо за необхідне висловити такі зауваження й побажання:

1. У розділі 1, присвяченому проблемі формування управлінської компетентності майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту Збройних сил України, на нашу думку, багато уваги приділяється аналізу наукових джерел щодо визначення понять “компетентність” та “компетенція”, що лише опосередковано стосується теми дослідження .

2. Представлену таблицю 3.2. “Методики діагностування сформованості компонентів управлінської компетентності у респондентів у процесі констатувального та формувального етапів педагогічного експерименту”, вважаємо за доцільне було б перенести у додатки.

У порядку дискусії варто отримати відповіді на такі запитання:

1. Де Ви бачите управлінську компетентність майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту Збройних сил України в загальній класифікації компетентностей?

2. Охарактеризуйте головні управлінські якості майбутніх фахівців фізичної підготовки і спорту.

Висновок. Актуальність, обґрунтованість теоретичних позицій і висновків, що базуються на експериментально-діагностичному дослідженні, композиційна цілісність, науковість та практична значущість дисертаційної роботи “Формування управлінської компетентності майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту Збройних сил України” відповідає вимогам постанови Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року “Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової

установи про присудження ступеня доктора філософії” (зі змінами, внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 21 березня 2022 року №341), а її автор, Шостак Роман Григорович заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 01 – “Освіта/Педагогіка” за спеціальністю 011 – “Освітні, педагогічні науки”.